

The background features three large, interlocking puzzle pieces. One piece is pink and is positioned in the upper right quadrant. Another piece is blue and is in the lower left quadrant. The third piece is green and is in the lower right quadrant. The text is centered horizontally and overlaps the pink piece.

School en ouders: partners in het onderwijs

School en ouders: partners in het onderwijs

Met heel veel plezier hebben basisscholen, scholen voor voortgezet onderwijs en het Lectoraat Integraal Jeugdbeleid van de Hanzehogeschool de afgelopen twee jaren in opdracht van de gemeente Groningen gewerkt aan producten om de samenwerking tussen ouders en school te bevorderen. In dit document beschrijven we wat we hebben gedaan en tot welke resultaten dat heeft geleid. De producten willen we graag delen met anderen. Daarom vindt in u in deze toolbox de producten die we hebben gemaakt.

Inhoud

Verantwoording

Samenwerken met ouders: zo doe je dat! (werkwijze + handleiding)

Luister eens... Verhalen van ouders, leerkrachten en leerlingen over samenwerken (boekje)

De school is van ons samen (boekje)

Film over Groninger aanpak (USB)

Samen (magazine)

Dr. Annelies Kassenberg

Lectoraat Integraal jeugdbeleid

Hanzehogeschool Groningen

Verantwoording

Doelstelling

In het kader van stimuleringsregeling 'school en ouders partners in het onderwijs' 2016-2018 stimuleert de gemeente Groningen elke school in Groningen bewust na te denken over het verbeteren van het partnerschap tussen school en ouders. Het doel van de stimuleringsregeling is dat scholen (po/vo) hun eigen ouderbeleid en een uitvoeringsplan daarbij formuleren. De scholen hebben activiteiten ontwikkeld om dit plan vorm te geven, met als doel het partnerschap tussen school en ouders vorm te geven of te verstevigen.

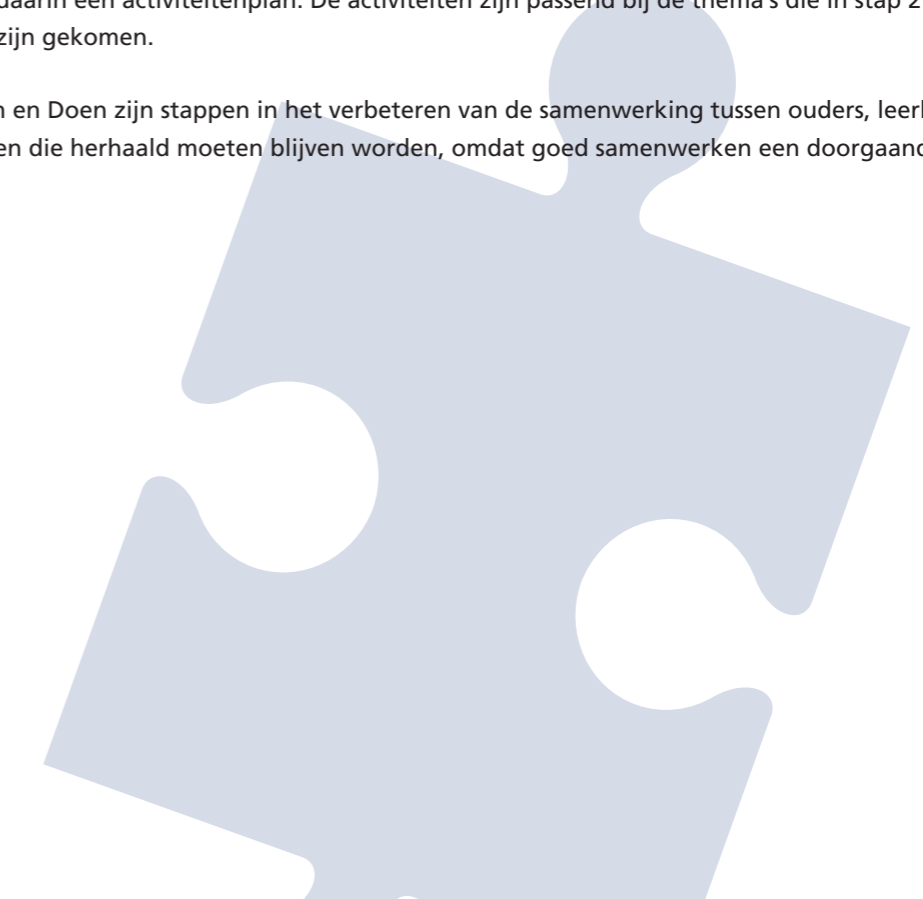
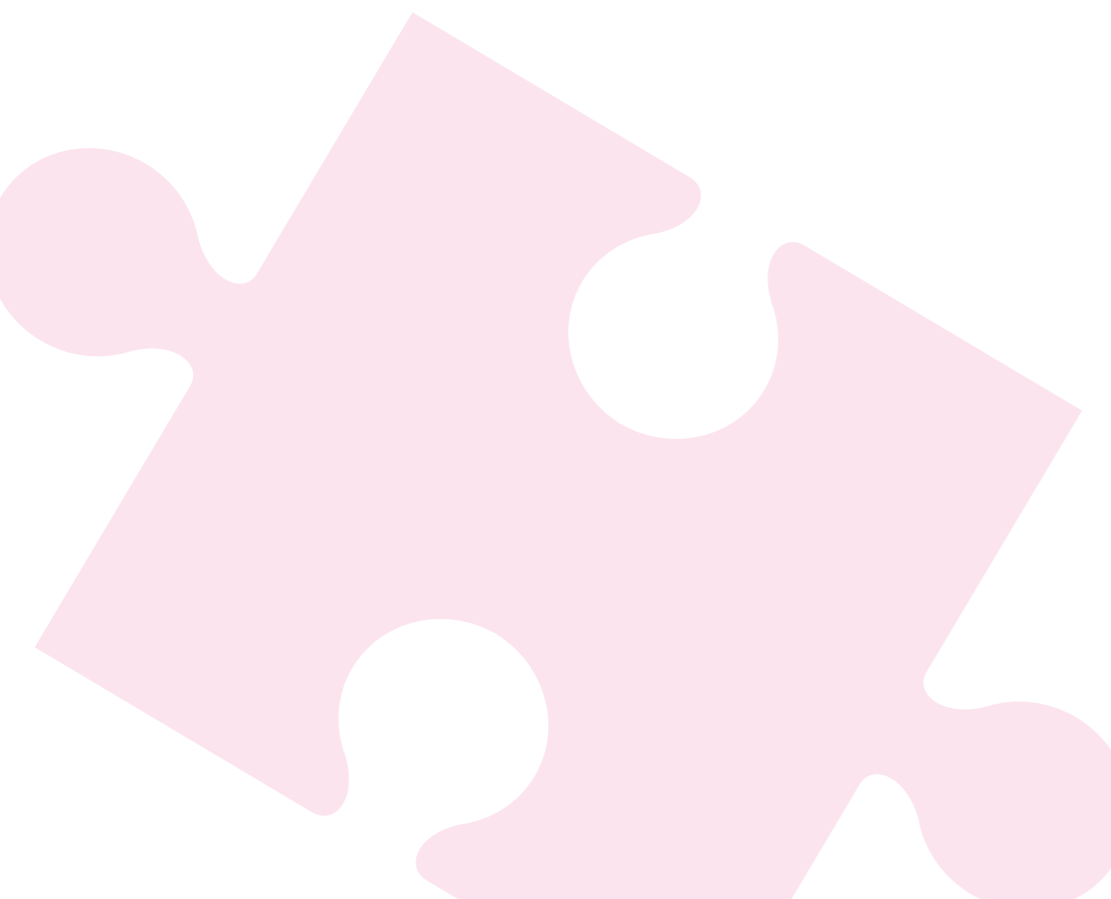
Werkwijze Luisteren, Denken, Doen

De afgelopen drie jaren heeft het Lectoraat Integraal Jeugdbeleid van de Hanzehogeschool Groningen samen met het werkveld onderzoek gedaan naar de samenwerking tussen ouders en school. Dit onderzoek heeft geleid tot een werkwijze voor het ontwikkelen en uitvoeren van ouderbeleid die door leerkrachten en ouders als aansprekend en zinvol wordt ervaren. Op alle scholen is een werkgroep ingericht die bestaat uit zowel leerkrachten/docenten, brugfunctionaris en ouders en soms directeur of ib-er. Het doel van de werkgroep was tweeledig. De werkgroep heeft gezamenlijk stappen doorlopen waardoor zij zelfstandig in de toekomst verder kunnen werken aan hun ouderbeleid. Daarnaast heeft de werkgroep door te participeren in het traject de samenwerking met ouders meteen in de praktijk gebracht. Alle leden zijn getraind (ongeveer 100 mensen) in het vangen van verhalen (luisteren). De training is per school op maat aangeboden om ervoor te zorgen dat alle (ook minder talige ouders) ouders bevraagd konden worden.

Alle betrokkenen leren in de werkgroep door te doen: samen op zoek te gaan, na te denken, te ontwerpen, uit te proberen en te monitoren in drie stappen:

1. Luisteren. Leerkrachten en ouders luisteren naar elkaars verhalen en die van kinderen (dataverzameling) om erachter te komen wat hun ervaringen zijn met de samenwerking en waar wensen en verwachtingen liggen.
2. Denken. De informatie die uit de gesprekken naar voren komt is gebruikt om na te denken
3. Doen. Op basis van de opgedane kennis is een ouderplan op maat voor elke school gemaakt met daarin een activiteitenplan. De activiteiten zijn passend bij de thema's die in stap 2 naar voren zijn gekomen.

Luisteren, Denken en Doen zijn stappen in het verbeteren van de samenwerking tussen ouders, leerkrachten en leerlingen. Stappen die herhaald moeten blijven worden, omdat goed samenwerken een doorgaand proces is.

Resultaten

Groningen telt 36 basisscholen en 17 scholen voor voortgezet onderwijs. Op 14 scholen zijn werkgroepen ingericht die door het lectoraat begeleid zijn:

1. OBS De Beijumkorf	8. OBS Siebe Jan Bouma
2. OBS De Starter	9. OBS De Ploeg
3. OBS Brederoschool	10. OBS Borgmanschool
4. OBS Swoaistee	11. OBS Petteflet
5. OBS De Pendinghe	12. OBS Boerhaveschool
6. KBS Bisschop Bekkers	13. VMBO Leon van Gelder
7. OBS Sterrensteen	14. VMBO Werkman

- Alle 14 scholen hebben een ouderplan inclusief activiteitenplanning
- Ervaringen zijn uitgewisseld en gedeeld op twee symposia (26 januari 2017, 20 april 2018)
- Leerkrachten geven aan dat het traject hen een aantal inzichten heeft opgeleverd:
 - * goed om ook in gesprek te gaan met minder zichtbare ouders
 - * goed om te leren luisteren voordat je een mening vormt
 - * geleerd ouders niet te onderschatten en meer in te zetten. Alle ouders hebben kwaliteiten en kunnen een rol spelen in het schoolse leven van hun kinderen (bv tolk voor anderstalige ouders).
- Ouders geven aan het prettig te vinden dat er naar hen geluisterd wordt. Hun mening en ervaring tellen.
- Progressie in het ouderbeleid is terug te zien in de monitor vensterscholen (zie bijlage). Van de 5 basisscholen uit de monitor wordt de huidige situatie in 2017 duidelijk beter gewaardeerd dan de situatie in 2015 en 2016. Ook de ambitie wordt elk jaar omhoog bijgesteld. In de toelichting komt meerdere keren naar voren dat ze dit verklaren door deelname aan het project.

Producten

- Twee boekjes; een waarin de werkwijze wordt geïllustreerd en een waarin de ervaringen van de scholen met het vormgeven van hun ouderbeleid worden beschreven.
1. Luister eens.... Verhalen van ouders, leerkrachten en leerlingen over samenwerken.
 2. De school is van ons samen. Samenwerken met ouders in het basis- en voortgezet onderwijs: in Groningen doen we dat zó!
- Posters van 6 scholen over hun traject Luisteren, Denken, Doen.
 - Film: Samenwerken met ouders: zó doen we dat in Groningen!
 - Werkwijze in de vorm van een bureaulapper: Luisteren, Denken, Doen

Wetenschappelijke resultaten

Het luisteren naar leerkrachten, ouders en kinderen heeft een schat aan informatie over hun samenwerking in het belang van het kind opgeleverd. Van de 14 scholen hebben wij in totaal ruim 3.000 verhalen opgetekend. De analyse van deze 'data' leveren voor nu inzicht op in de werkzame factoren en leerkrachtcompetenties in het samenwerken met ouders en worden in (inter)nationale tijdschriften gepubliceerd. De data is echter dusdanig rijk en veel dat voor langere tijd door studenten en onderzoekers uit deze data geput kan worden. Een docent van de Hanzehogeschool vraagt momenteel een lerarenbeurs aan om op een deel van deze data te gaan promoveren.

Artikelen:

Kassenberg, A. Petri, D. & Doornenbal, J. (2016). Competenties van leerkrachten in het samenwerken met ouders: een literatuurstudie. *Pedagogiek*, 36(3), 211-226.

Have, E. ten, Kassenberg, A. & Logtenberg, R. (2016). De ervaringen van beginnende en ervaren leerkrachten met het contact met ouders. Verschillen op basis van werkervaring in het primair onderwijs? *Pedagogiek*, 35(3), 227-244.

Petri, D., Kassenberg, A. & Luinge, M. (2018). Teachers, parents and children about the cooperation in the case of bullying. (submitted).

Petri, D., Kassenberg A. & Luinge, M. (2018). The crucial role of parental involvement in child development in school. (in preparation).

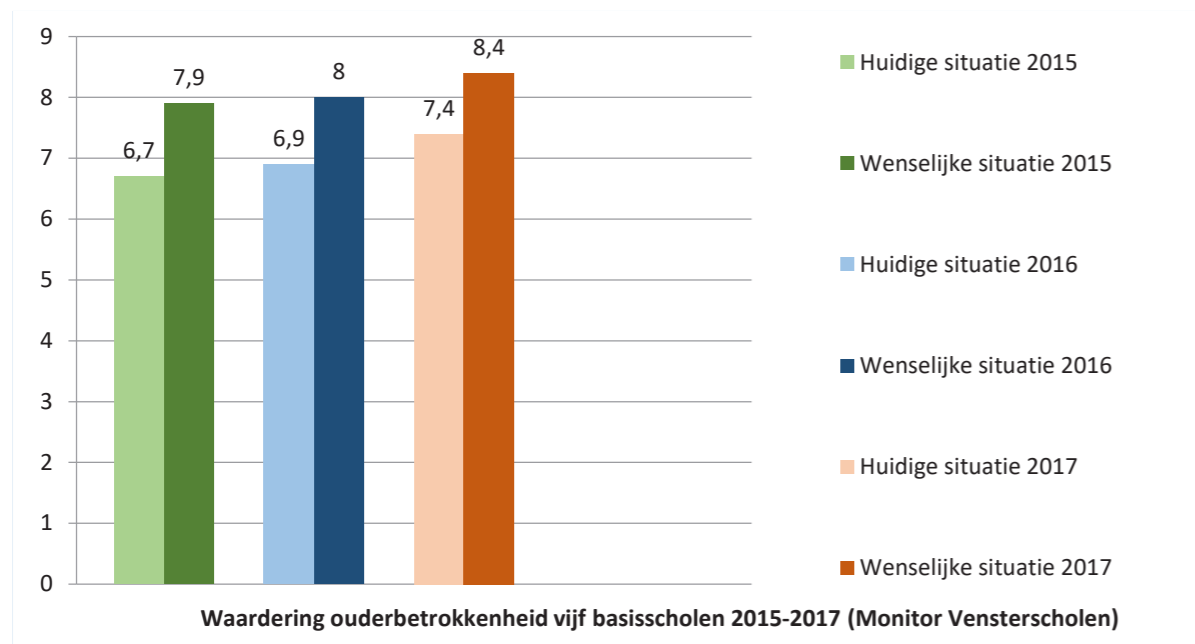
Toekomst

Om het partnerschap tussen school en ouders te blijven stimuleren zijn de volgende aandachtspunten van belang:

- Scholen stimuleren om cyclisch aan hun ouderbeleid te blijven werken. Telkens opnieuw Luisteren, Denken (doen we nog de goede dingen), Doen (zo nodig aanpassingen).
- Monitoren van het partnerschap middels bijvoorbeeld de monitor vensterscholen of op een andere wijze.
- Verschillen initiatieven rond ouderbetrokkenheid binnen scholen bundelen in één werkgroep. Bijvoorbeeld Ouder en familieteam vanuit Succes for All en werkgroep ouderbetrokkenheid samenvoegen.

**Bijlage: Tevredenheid vensterscholen pijler ouderbetrokkenheid 2015, 2016 & 2017
(professionals scholen)**

Gemiddelde waardering ouderbetrokkenheid op huidige en wenselijke situatie tijdens de drie metingen van de Monitor Vensterscholen die wel hebben meegedaan aan 'Samenwerken met ouders, hoe doe je dat?'

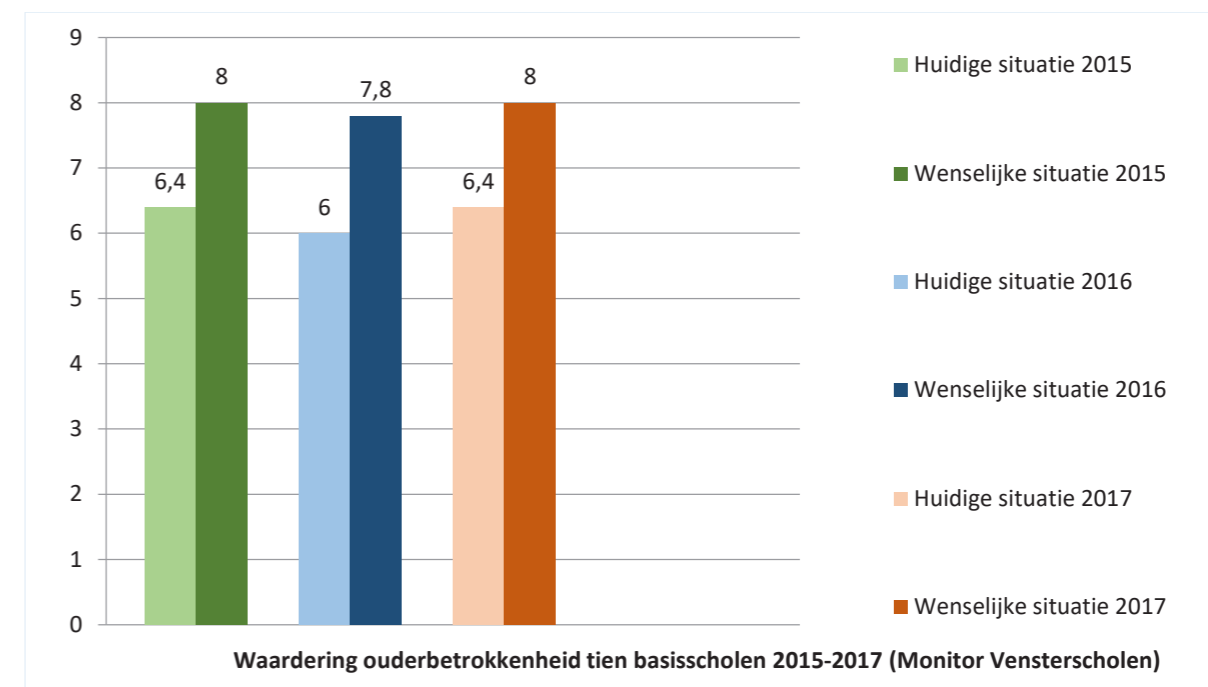

Scholen die deelnamen aan de Nieuwe Impuls Vensterscholen en de stimuleringsmaatregel (School en ouders: partners in het onderwijs) zijn: De Beijumkorf, De Brederoschool, de Ploeg, de Starter en de Siebe Jan Boumaschool.

De Ploeg is pas in 2016 begonnen met de Nieuwe Impuls Vensterscholen, waardoor 2016 voor hen de eerste meting was en het startpunt van de Nieuwe Impuls.

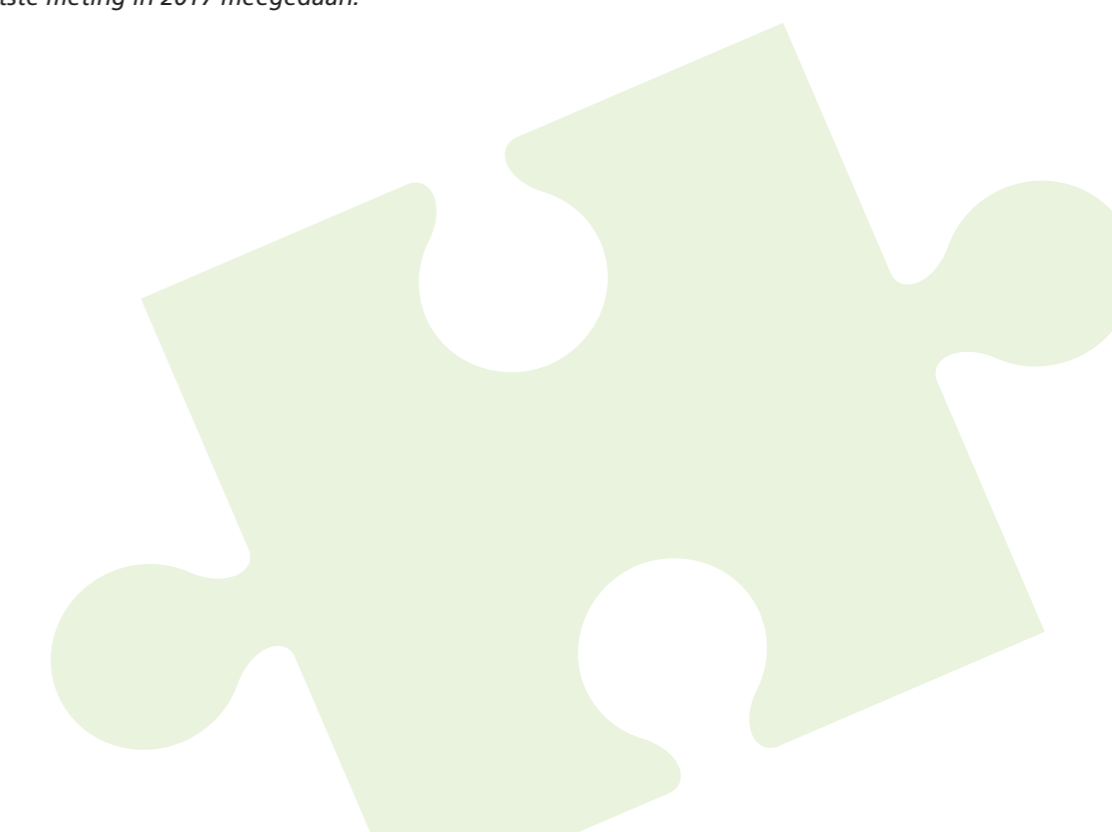
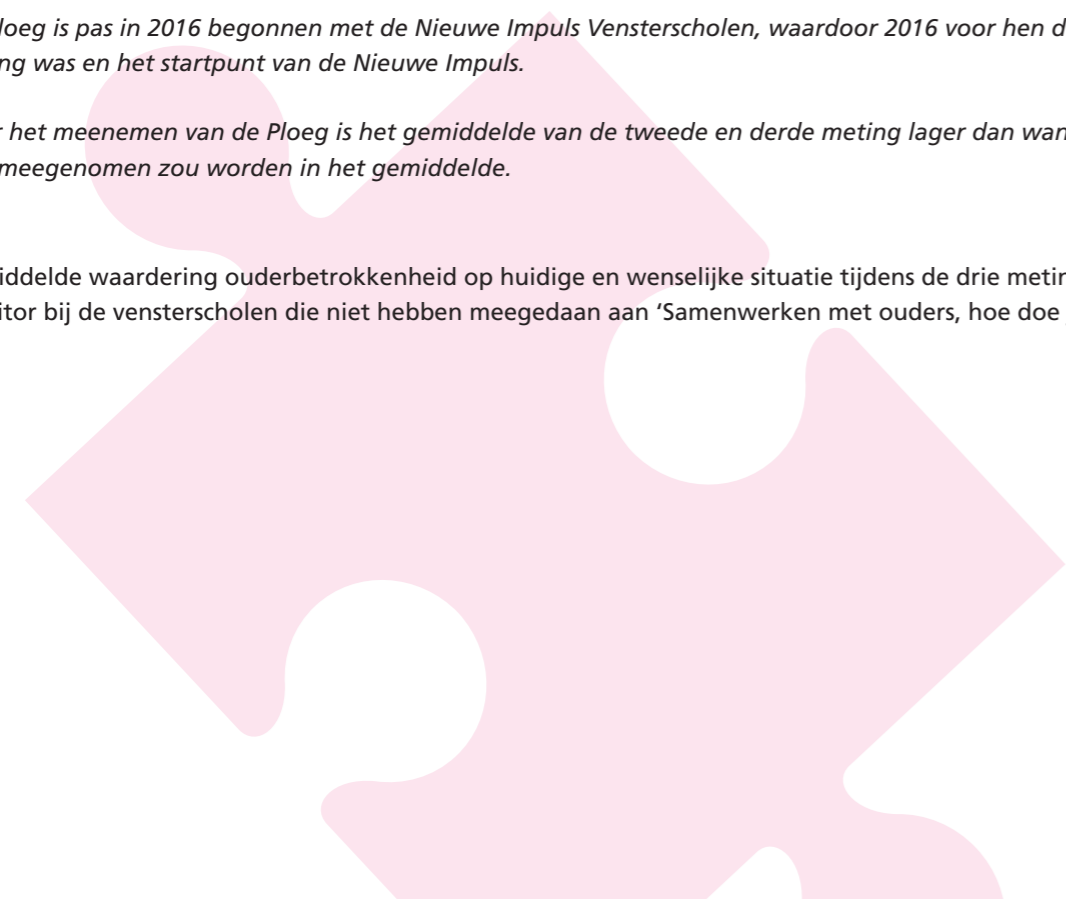
Door het meenemen van de Ploeg is het gemiddelde van de tweede en derde meting lager dan wanneer de Ploeg niet meegenomen zou worden in het gemiddelde.

Gemiddelde waardering ouderbetrokkenheid op huidige en wenselijke situatie tijdens de drie metingen van de monitor bij de vensterscholen die niet hebben meegedaan aan 'Samenwerken met ouders, hoe doe je dat?'

Scholen die deelnamen aan de Nieuwe Impuls Vensterscholen maar niet aan de stimuleringsmaatregel (School en ouders: partners in het onderwijs) zijn: de Expeditie, de Feniks, de Hoornse Wijken, Koorenspoor, Vensterwijk Lewenborg, vensterschool Oosterpoort, Schilderswijk (de Petteflet) en vensterschool Vinkhuizen.

De Petteflet is in 2016 begonnen met de Nieuwe Impuls Vensterscholen en heeft twee metingen meegedaan. De Feniks heeft alleen de laatste meting in 2017 meegedaan.

In de toelichtingen (2017) van respondenten monitor vensterschool wordt na de het blokje met vragen over ouderbetrokkenheid het traject Luisteren denken, doen en de tevredenheid hierover meerdere keren benoemd:

- Voortzetting Werkgroep, hierbinnen verdere ontwikkeling beleidsplan ouderbetrokkenheid. Fijne manier van werken.
- Werkgroep Samenwerken met ouders voortzetten in het nieuwe schooljaar.
- Werkgroep voortzetten, werkt goed!
- Meer ouders laten deelnemen in de werkgroep waarin ook ouders betrokken zijn. We zijn door dit project een beleidsplan samenwerking met ouders aan het ontwikkelen.
- Door ontwikkelen van ingezette project ouderbetrokkenheid onder leiding van Hanzehogeschool.
- Door de gevangen verhalen hebben we meer kennis over onze ouders. Deze willen we nu meer delen binnen de vensterschool.
- Door het project over ouderbetrokkenheid voelen ouders zich gehoord. We gaan nu ouders meer bevragen op hun talenten om gewenste mate van betrokkenheid te creëren.

Quotes tijdens deelname project Samenwerken met ouders:

Ouder en deelnemer werkgroep:

“Omdat ik het belangrijk vind om betrokken te zijn bij de school waar mijn kinderen vele uren doorbrengen en wij (school en ouders) samen verantwoordelijk zijn voor de basis van de kinderen, heb ik besloten om hieraan deel te nemen.

De werkgroep-groep zal ook na het project nog geregeld bij elkaar blijven komen om te kijken hoe we de ouderbetrokkenheid kunnen vergroten en hoe we dat kunnen gaan toepassen.”

Locatieleider basisschool en deelnemer werkgroep kijkt terug op het project:

“We merken dat er steeds meer ouders betrokken zijn bij activiteiten op school en ook meehelpen. Wanneer we voor activiteiten op school hulp nodig hebben, staat de ouderraad buiten met een statafel, zodat ouders zich kunnen inschrijven op grote vellen, of aan kunnen melden voor de Plantsoenloop of het schoolfeest etc. Door de verhalen van ouders weten we steeds beter waar behoefte aan was.”

Een locatieleider over het effect van de werkgroep en de uitkomst van veel verhalen:

“Het is mooi en belangrijk om te zien dat wij al heel trots zijn op de betrokkenheid van ouders. Ouders de verantwoordelijkheid geven voor een taak, het meedenken en uitvoeren, bevalt goed. Ze voelen zich betrokken en verbonden met het team-de school.”